

فهرست مطالب

چکیده.....	۱
مقدمه و کلیات.....	۳
فصل اول: اصطلاح شناسی.....	۷
گذری بر اصطلاحات مبانی، روش و فقه الحدیث.....	۷
۱. مبانی.....	۷
۲. روش.....	۹
۱-۲. ترادف یا عدم ترادف مبانی با روش.....	۱۰
۲-۲. مطابقت یا عدم مطابقت مبانی با روش.....	۱۱
۳. فقه الحدیث.....	۱۳
۱-۳. روند شکل گیری دانش فقه الحدیث.....	۱۶
۱-۳-۱. روند شکل گیری دانش فقه الحدیث در شیعه.....	۱۶
۱-۳-۲. روند شکل گیری دانش فقه الحدیث در اهل سنت.....	۲۵
خلاصه.....	۲۷
فصل دوم: شناخت نامه شیخ صدوق (ره).....	۲۹
زندگینامه شیخ صدوق (ره).....	۲۹
۱. صدوق از ولادت تا وفات.....	۲۹
۱-۱. نام و نشان.....	۲۹
۲-۱. امام زمان (عج الله تعالی فرجه الشریف) و تولد صدوق.....	۳۱

- ٣-١. تبار شيخ صدوق (ره) ٣٢
- ١-٣-١. ابو الحسن علي بن الحسين بن موسى بن بابويه قمي ٣٣
- ١-٣-٢. الحسن بن علي بن الحسين بن موسى بن بابويه قمي ٣٥
- ١-٣-٣. ابو عبدالله الحسين بن علي بن الحسين بن موسى بن بابويه ٣٦
- ١-٣-٤. الحسين بن الحسن بن محمد بن موسى بن بابويه ٣٧
- ١-٣-٥. الحسن بن الحسين بن علي بن الحسين بن بابويه ٣٧
- ١-٣-٦. الحسين بن الحسن بن الحسين بن علي بن الحسين بن بابويه ٣٧
- ١-٣-٧. الحسن بن الحسين بن الحسن بن الحسين بن علي بن الحسين بن موسى بن بابويه ٣٨
- ١-٣-٨. عبدالله بن ثقه الدين، الحسن بن الحسين بن بابويه. ٣٨
- ١-٣-٩. أبوالمفاخر، هبه الله بن ثقه الدين الحسن بن الحسين بن بابويه. ٣٨
- ١-٣-١٠. شيخ أبوالمعالی، سعد بن ثقه الدين الحسن بن الحسين بن بابويه. ٣٨
- ١-٣-١١. أبوجعفر، محمد بن الحسن بن الحسين بن علي بن الحسين بن موسى بن بابويه... ٣٨
- ١-٣-١٢. شيخ أبوإبراهيم، اسماعيل بن محمد بن الحسن بن الحسين بن بابويه. ٣٨
- ١-٣-١٣. شيخ أبوطالب، اسحاق بن محمد بن الحسن بن الحسين بن بابويه. ٣٨
- ١-٣-١٤. نجم الدين، علي بن محمد بن الحسن بن الحسين بن بابويه. ٣٨
- ١-٣-١٥. بابويه بن سعد بن محمد بن الحسن بن الحسين بن علي بن بابويه ٣٩
- ١-٣-١٦. شیرزاد بن محمد بن بابويه. ٣٩
- ١-٣-١٧. علي بن محمد بن حيدر بن بابويه. ٣٩
- ١-٣-١٨. شيخ موفق الدين أبوالقاسم عبيدالله بن الحسن بن بابويه ٣٩
- ١-٣-١٩. شيخ منتجب الدين أبي الحسن علي بن عبيدالله بن الحسن بن الحسين بن الحسن بن الحسين بن علي بن الحسين بن بابويه ٣٩
- ١-٣-٢٠. شيخ قطب الدين محمد بن محمد بن الرازي البويهی ٣٩
- ١-٤-١. اساتيد و مشايخ شيخ صدوق (ره) ٣٩
- ١-٤-١. ابوالحسن علي بن الحسين بن موسى بن بابويه قمي ٤٠
- ١-٤-٢. ابوجعفر محمد بن الحسن بن احمد بن وليد ٤١
- ١-٤-٣. محمد بن علي بن ماجيلويه ٤٢
- ١-٤-٤. محمد بن موسى بن متوكل ٤٢
- ١-٤-٥. احمد بن محمد بن يحيى العطار ٤٢
- ١-٤-٦. حمزه بن محمد بن احمد علوی ٤٢
- ١-٤-٧. حسين بن احمد بن ادريس ٤٢
- ١-٤-٨. ابوجعفر محمد بن علي الاسود ٤٢
- ١-٥. شاگردان شيخ صدوق (ره) ٤٢

- ۱-۵-۱. ابومحمد جعفر بن أحمد بن علی قمی (ابن رازی ایلاقی)..... ۴۳
- ۱-۵-۲. ابوالعباس احمد بن علی بن محمد بن العباس بن نوح ۴۳
- ۱-۵-۳. ابوعبدالله حسین بن عبیدالله بن ابراهیم غضائری. ۴۳
- ۱-۵-۴. ابوعبدالله حسین بن علی بن الحسین بن بابویه ۴۳
- ۱-۵-۵. حسن بن الحسین بن علی بن الحسین بن موسی بن بابویه القمی ۴۳
- ۱-۵-۶. ابوالحسن علی بن أحمد بن عباس بن محمد بن عبدالله بن ابراهیم ابن محمد بن عبدالله نجاشی ۴۳
- ۱-۵-۷. ابوالقاسم علی بن الحسین بن موسی ۴۳
- ۱-۵-۸. ابوعبدالله محمد بن محمد بن النعمان (شیخ مفید) ۴۳
- ۱-۵-۹. الشریف ابوعبدالله محمد بن الحسن بن إسحاق بن الحسین ۴۴
- ۱-۵-۱۰. ابوحسین جعفر بن الحسن بن حسکه قمی ۴۴
- ۱-۵-۱۱. ابوعبدالله جعفر بن محمد بن أحمد بن عباس بن فاخر دوریستی ۴۴
- ۱-۵-۱۲. ابومحمد هارون بن موسی تلکبری ۴۴
- ۱-۵-۱۳. حسن بن الحسین بن علی بن بابویه ۴۴
- ۱-۵-۱۴. ابومحمد حسن بن أحمد علوی محمدی نقیب ۴۴
- ۱-۵-۱۵. ابوعلی حسن بن محمد بن الحسین قمی ۴۴
- ۱-۵-۱۶. ابوجعفر محمد بن الحسن بن الحسین بن بابویه ۴۴
- ۱-۵-۱۷. ابوالقاسم علی بن محمد بن علی خزاز قمی رازی ۴۴
- ۱-۵-۱۸. ابوجعفر محمد بن أحمد بن عباس بن فاخر دوریستی ۴۴
- ۱-۵-۱۹. ابوالحسن محمد بن أحمد بن علی بن الحسن بن شاذان قمی ۴۴
- ۱-۵-۲۰. محمد بن الحسن بن علی بن الحسین بن موسی بن بابویه ۴۴
- ۱-۶-۱. جو حاکم بر عصر شیخ صدوق (ره) ۴۴
- ۱-۶-۱. بغداد، تزلزل و تضعیف خلفای بنی عباس ۴۵
- ۱-۶-۲. قم ۴۷
- ۱-۶-۳. ری ۴۹
- ۱-۷-۱. سفرهای حکیمانه شیخ صدوق (ره) ۵۲
- ۱-۷-۱. دلائل و نتایج سفرهای حکیمانه شیخ صدوق ۵۳
- ۱-۷-۱-۱. سفرهای زیارتی ۵۳
- ۱-۷-۱-۲. اخذ و مبادله حدیث در راستای نشر فرهنگ اهل بیت (علیهم السلام) ۵۴
- ۱-۷-۱-۳. ملاقات با بزرگان شیعه و توجه به حل مشکلات ۵۵
- ۱-۷-۱-۴. تنظیم و تکمیل کتب ۵۵
- ۱-۷-۱-۵. در پی شاگردان مستعد ۵۶

۵۷.....	۶-۱-۷-۱. مجالست با علماء
۵۷.....	۷-۱-۷-۱. مجالست با عامه
۵۸.....	۸-۱-۷-۱. رفع شبهات
۵۹.....	۸-۱. تألیفات شیخ صدوق (ره)
۶۰.....	۱-۸-۱. آثار چاپی شیخ صدوق (ره)
۶۰.....	۲-۸-۱. آثار خطی شیخ صدوق (ره)
۶۱.....	۹-۱. صدوق از منظر اندیشمندان
۶۲.....	۱۰-۱. وفات شیخ صدوق (ره)
۶۳.....	خلاصه

فصل سوم: شناخت کتاب معانی الأخبار و سبک شیخ صدوق (ره) در تدوین آن ۶۵

۶۵.....	۱. درآمدی بر معانی الأخبار
۶۵.....	۱-۱. آغاز به کارگیری تعبیر «معانی الأخبار» و تألیفاتی در این راستا
۶۸.....	۲-۱. آشنایی با کتاب «معانی الأخبار»
۷۲.....	۳-۱. زمان تألیف معانی الأخبار
۷۴.....	۴-۱. علل و انگیزه شیخ صدوق (ره) از تألیف کتاب معانی الأخبار
۷۷.....	۵-۱. در اهمیت معانی الأخبار
۷۸.....	۶-۱. معانی الأخبار از لحاظ محتوای
۸۰.....	۷-۱. معانی الأخبار از لحاظ ساختاری
۸۱.....	۸-۱. تعداد روایات معانی الأخبار
۸۲.....	۹-۱. پژوهش‌های پیرامون معانی الأخبار
۸۵.....	۱۰-۱. نسخ خطی و چاپی معانی الأخبار
۸۵.....	۱-۱۰-۱. نسخ خطی
۸۸.....	۲-۱۰-۱. نسخ چاپی
۸۹.....	۲. سبک شیخ صدوق (ره) در تدوین معانی الأخبار
۸۹.....	۱-۲. حمد و سپاس خداوند متعال
۹۰.....	۲-۲. ذکر نام و محل سکونت
۹۱.....	۳-۲. نقل روایت آغازین و پایانی کتاب از علی بن الحسین بن بابویه قمی
۹۱.....	۴-۲. اشاره به منبع خانواده حدیثی روایت
۹۲.....	۵-۲. پرسش از معانی برخی احادیث از مشایخ و اساتید
۹۳.....	۶-۲. اذعان به پرسش معانی برخی واژه‌ها از لغویون

- ۷-۲. توجه دادن به تقطیع حدیث ۹۳
- ۸-۲. بیان مکان و زمان استماع حدیث ۹۴
- ۹-۲. تذکر به طرق متعدد روایت ۹۵
- ۱۰-۲. خلاصه نویسی متن روایت و بیان مفهوم آن ۹۵
- ۱۱-۲. اذعان شیخ صدوق (ره) به استماع از اساتید و مشایخ در متن کتاب ۹۶
- ۱۲-۲. اذعان شیخ صدوق (ره) به استماع از اهل لغت و علم در متن کتاب ۹۷
- ۱۳-۲. ذکر روایات معصومین (علیهم السلام) از سوی صدوق گواه بر صحت استدلال وی ۹۷
- ۱۴-۲. ذکر منبع حدیث در سند روایت و رفع ابهام از آن ۹۸
- ۱۵-۲. طرق تحمل حدیث شیخ صدوق (ره) ۹۹
- ۱۶-۲. بیان دیدگاه صدوق با تعبیر «صحیح عندی» ۹۹
- ۱۷-۲. رفع ابهام از برخی خطب نهج البلاغه ۱۰۱
- ۱۸-۲. آگاهی صدوق به مقتضیات زمانی، مکانی و روایی و تاثیر آن در تدوین روایات ... ۱۰۲
- ۱-۱۸-۲. دفاع از مقام ولایت و امامت ۱۰۲
- ۲-۱۸-۲. بهره وری از جدال أحسن ۱۰۳
- ۳-۱۸-۲. حضور راویان و مشایخ عامه در اسناد صدوق، طریقی در تثبیت تفکر و فرهنگ شیعی ۱۰۴
- ۱-۱۸-۲-۳. أَبُو أَحْمَدَ، الْحَسَنُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَعِيدِ الْعَسْكَرِيِّ ۱۰۴
- ۲-۱۸-۳-۲. احمد بن حسن قطان ۱۰۵
- ۳-۱۸-۳-۳. ابوالحسن، علی بن عبدالله بن احمد الأصبهانی الأسواری ۱۰۶
- ۴-۱۸-۳-۴. أبو عبدالله، حسین بن محمد أشنانی رازی ۱۰۶
- ۴-۱۸-۲. نقل روایت از نواصب و غلات ۱۰۷
- ۱-۱۸-۲-۴. أَبُو نَصْرِ أَحْمَدُ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ عَبِيدِ النَّيْسَابُورِيِّ الْمَرْوَانِيِّ ۱۰۷
- ۲-۱۸-۴-۲. احمد بن هلال عبرتایی ۱۱۰
- ۵-۱۸-۲. صدوق مؤثر در تقریب مذاهب اسلامی و مروج فرهنگ شیعی ۱۱۰
- ۱۹-۲. بیانات مرحوم صدوق (ره) در متن کتاب معانی الأخبار ۱۱۱
- ۲۰-۲. صدوق و نقل روایت از راویان خاص ۱۱۲
- ۲۱-۲. ذکر عبارت "وجدت" در کلام صدوق ۱۱۲
- ۲۲-۲. تعداد مشایخ و اساتید صدوق در معانی الأخبار ۱۱۲
- ۲۳-۲. اختصار سند توسط شیخ صدوق ۱۱۳
- ۲۴-۲. مسند کردن روایت توسط شیخ صدوق ۱۱۳
- ۲۵-۲. روات سند در معانی الأخبار ۱۱۴
- ۲۶-۲. انتهای سند روایات معانی الأخبار ۱۱۵

۱۱۶	۲۷-۲. تکرار باب و حدیث در معانی الأخبار
۱۱۶	۲۸-۲. غیر معصوم واسط بین دو معصوم
۱۱۷	۲۹-۲. نقل روایت از معصومین (علیهم السلام)
۱۱۷	۳۰-۲. نقل روایت از صحابی پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم)
۱۱۸	۳۱-۲. دسته بندی روایات تحت عنوان خاص
۱۱۸	۳۲-۲. نقل معصوم (علیه السلام) از غیر معصوم
۱۱۸	۳۳-۲. نقل غیر معصوم از غیر معصوم
۱۱۹	۳۴-۲. نقل روایت به واسطه دو راوی
۱۱۹	خلاصه

فصل چهارم: مبانی فقه الحدیثی شیخ صدوق (ره) در کتاب معانی الأخبار ۱۲۱

۱۲۱	مقدمه
۱۲۴	۱. اعتقاد به تقدم نص بر عقل با حفظ جایگاه عقل در پذیرش یا رد روایات
۱۳۳	۲. اعتقاد به عصمت و علم انبیاء و ائمه اطهار (علیهم السلام)
۱۳۷	۳. اعتقاد به لزوم تقیه
۱۴۱	۴. اعتقاد به عدم تعارض واقعی در سنت معصومین (علیهم السلام)
۱۴۳	۴-۱. علل تعارض ظاهری در گفتار معصومین (علیهم السلام) از دیدگاه شیخ صدوق (ره)
۱۴۷	۵. اعتقاد به ضرورت شرح و تبیین روایات با قرآن
۱۴۷	۵-۱. رابطه حدیث صحیح با قرآن
۱۴۹	۶. اعتقاد به ضرورت شرح و تبیین روایات با روایات
۱۵۲	۷. اعتقاد به اجتناب از تأویل خلاف ظاهر
۱۵۶	۸. اعتقاد به ضرورت ارجاع متشابهات به محکمت
۱۵۸	۹. اعتقاد به استعمال مجاز در روایات
۱۶۳	۱۰. اعتقاد به وقوع نقل به معنا در روایات
۱۶۸	۱۱. اعتقاد بر توجه به اسباب صدور روایات
۱۷۲	۱۲. اعتقاد بر لزوم توجه به سیاق روایت
۱۷۴	۱۳. اعتقاد بر مراجعه به عرف و فهم معقول عام و لغت برای دریافت مدلول روایات
۱۷۹	۱۴. اعتقاد به وقوع تحریف در روایات
۱۸۱	۱۵. اعتقاد بر ضرورت توجه به خانواده حدیثی و روایات همگون
۱۸۴	خلاصه

فصل پنجم: روش های فقه الحدیثی شیخ صدوق (ره) در کتاب معانی الأخبار..... ۱۸۵

روش های تبیین روایات توسط شیخ صدوق (ره) در کتاب معانی الأخبار.....	۱۸۵
۱. تبیین روایات با قرآن.....	۱۸۶
۲. تبیین روایات با روایات.....	۱۸۸
۳. تبیین روایات با استناد به سنت پیامبر (صلی الله علیه وآله).....	۱۹۰
۴. تبیین روایات با توجه دادن به تقیه.....	۱۹۱
۵. تبیین روایات با استدلالات عقلی و منطقی.....	۱۹۴
۶. تبیین روایات با تفسیر عقلی و علمی.....	۱۹۷
۷. تبیین روایات با به تأویل بردن.....	۱۹۸
۸. تبیین روایات با ارجاع متشابهات به محکمت.....	۲۰۲
۹. تبیین روایات با توجه به علوم ادبی.....	۲۰۴
۱-۹. تشبیه و ذوق ادبی.....	۲۰۴
۲-۹. تمثیل.....	۲۰۸
۳-۹. ضرب المثل.....	۲۰۹
۴-۹. کنایه.....	۲۱۱
۵-۹. استعاره.....	۲۱۳
۶-۹. استعمال مباحث صرفی و نحوی.....	۲۱۵
۱۰. تبیین روایات با بیان وجوه مختلف معنایی.....	۲۱۷
۱۱. تبیین روایات با تبیین مجمل.....	۲۱۹
۱۲. تبیین با تصحیح روایت.....	۲۲۱
۱۳. تبیین روایت با توجه به سبب صدور آن.....	۲۲۲
۱۴. تبیین روایت با توجه به سیاق آن.....	۲۲۳
۱۵. تبیین روایات با بیان مصداق.....	۲۲۹
۱۶. تبیین روایات با طرح سؤال.....	۲۳۰
۱۷. تبیین روایات با ذکر مثال.....	۲۳۲
۱۸. تبیین روایات با استناد به حقایق و شواهد تاریخی.....	۲۳۴
۱۹. تبیین قرآن با آداب و رسوم عرب جاهلی.....	۲۳۷
۲۰. استناد به اقوال دیگران در تبیین مفردات و عبارات.....	۲۳۸
۱-۲۰. استناد به لغت و قول لغویون.....	۲۳۸
۲-۲۰. استناد به قول فقهاء.....	۲۴۰

۲۴۰	۳-۲۰. استناد به قول مفسران
۲۴۱	۴-۲۰. استناد به قول مشایخ و رجال حدیث
۲۴۴	۵-۲۰. استناد به اقوال عرب
۲۴۴	۶-۲۰. استناد به شعر و قول شعراء
۲۴۵	۷-۲۰. استناد به قرائت با نقل از دیگران
۲۴۸	۲۱. استناد به اخبار عامه
۲۵۱	۲۲. استناد به موارد اتفافی و اختلافی فریقین
۲۵۲	۲۳. استناد به روایت کامل امامیه در رد دیدگاه عامه
۲۵۴	۲۴. تبیین روایات در پرتو تجمیع خانواده حدیثی و روایات همگون
۲۵۵	۱-۲۴. تجمیع روایات همگون (از جهت متن)
۲۵۵	۱-۱-۲۴. تجمیع روایات همگون ذیل یک باب
۲۵۵	۱-۱-۲۴. تجمیع روایات همگون ذیل یک باب با ساختار هندسی
۲۸۶	۲-۱-۲۴. تجمیع روایات همگون ذیل یک باب بدون ساختار هندسی
۲۹۱	۲-۱-۲۴. تجمیع روایات همگون ذیل ابواب متعدد
۲۹۱	۱-۲-۲۴. تجمیع روایات همگون ذیل ابواب متعدد دارای ساختار هندسی
۳۰۲	۲-۲-۲۴. تجمیع روایات همگون ذیل ابواب متعدد فاقد ساختار هندسی
۳۰۳	۲-۲۴. تجمیع روایات همگون از جهت سندی
۳۰۵	خلاصه
۳۱۳	چکیده مباحث
۳۱۷	فهرست منابع